Publicat pe (https://www.bnm.md)

Piața financiară Sistemul de plăți Extinde Ascunde

11.01.2016

# Cadrul de dezvăluire CPSS/IOSCO pentru Sistemul de Înscrieri în Conturi ale valorilor mobiliare

ABREVIERI:

- BNM Banca Națională a Moldovei
- DBTR Sistemul de decontare pe bază brută în timp real
- DvP Delivery versus Payment (livrare contra plată)
- FoP Free of Payment (livrare fără plată)
- FT Formular de transfer
- ISIN Cod unic de identificare atribuit fiecărei emisiuni de valori mobiliare
- IPF Infrastructura pieței financiare
- MDL Leu moldovenesc
- SAPI Sistemul automatizat de plăți interbancare
- SIC Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare
- VM Valori mobiliare
- VMS Valori mobiliare de stat

## I. Informația generală

**A. Care este denumirea sistemului de decontare a valorilor mobiliare?**

Sistemul de Înscrieri în Conturi ale valorilor mobiliare (SIC).

**B. Locul amplasării și fusul orar**

SIC este situat în incinta Băncii Naționale a Moldovei:
Str. Grigore Vieru, 1
Chișinău, Republica Moldova,
UTC+2 (EET)

**C. Care sunt funcțiile exercitate de SIC?**

Acordarea serviciilor de depozitare:
- ţinerea evidenţei şi efectuarea înregistrărilor valorilor mobiliare, menţinerea conturilor valorilor mobiliare ale participanţilor în cadrul SIC;
- asigurarea integrităţii volumului valorilor mobiliare pentru fiecare ISIN emise şi înregistrate în conturile valorilor mobiliare ale participanţilor, inclusiv la data scadenţei;
Acordarea serviciilor de clearing şi decontare:
- clearingul şi decontarea tranzacţiilor cu valorile mobiliare;
- gestionarea riscului de lichiditate - oferă participanţilor posibilitatea apelării la facilităţile permanente de creditare intraday/overnight, garantate cu valorile mobiliare înregistrate în SIC, pentru decontarea valorilor mobiliare şi pentru orice alte plăţi.

**C.1. SIC servește ca depozitar al VM și/sau oferă și servicii de decontare a acestora?**

SIC este un sistem de depozitare şi decontare a valorilor mobiliare organizat şi administrat de Banca Naţională a Moldovei.

**C.1.(a) Ce tipuri de VM sunt eligibile pentru depozitare în SIC?**

Valorile mobiliare (bonuri de trezorerie, obligaţiuni de stat) emise de către Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova şi certificatele Băncii Naţionale a Moldovei în formă de înscriere în cont sunt eligibile pentru depozitare în SIC.

**C.1.(b) Ce tipuri de VM sunt eligibile pentru transfer în SIC?**

Toate valorile mobiliare eligibile pentru depozitare în SIC sunt eligibile pentru transfer în cadrul SIC.

**C.1.(c) Valorile mobiliare eligibile pentru operare în SIC sunt în formă de înscriere în cont (dematerializată), în formă materializată, sau imobilizate?**

Valorile mobiliare eligibile pentru operare în SIC sunt doar în formă de înscriere în cont (dematerializată).

**C.1.(d) Oferă SIC servicii de depozitare a valorilor mobiliare în formă materializată?**

Nu se aplică.

**C.2. SIC operează conturi de plată pentru efectuarea plăților aferente operațiunilor cu valori mobiliare? Dacă da, în ce monedă?**

Nu. Plățile aferente operațiunilor cu valori mobiliare înregistrate în SIC se efectuează la Banca Națională prin intermediul Sistemului Automatizat de Plăți Interbancare (SAPI). Plăţile aferente operațiunilor cu valori mobiliare se efectuează numai în lei moldovenești (MDL).

**C.3. SIC furnizează servicii de matching a informației aferente operațiunilor cu valori mobiliare?**

Toate tipurile de transferuri în SIC se execută prin completarea în modul cuvenit a formularelor de transfer. Sistemul expune formularele de transfer procedurii de matching (comparare), prin care sunt identificate formularele de transfer care formează o operaţiune şi prin care formularul de transfer transmis de un participant este comparat cu cel transmis de contrapartea lui în tranzacţie, pentru a asigura faptul că detaliile tranzacţiei sunt identice în ambele formulare de transfer.

**C.4. SIC furnizează servicii de decontare a valorilor mobiliare pe bază netă? Furnizează altcineva astfel de servicii pentru valorile mobiliare decontate prin SIC? În ambele cazuri, ce tip de compensare este efectuat (bilaterală sau multilaterală)?**

Nu. SIC este un sistem de decontare a valorilor mobiliare pe bază brută în regim de timp real.

**C.5. Oferă SIC servicii de împrumut pentru tranzacțiile cu valorile mobiliare?**

SIC nu acordă servicii de împrumut de valori mobiliare participanţilor. Însă, participanţii importanţi ai pieţei, inclusiv băncile care au încheiat cu BNM contractul de îndeplinire a funcţiilor de dealer primar, pot să acorde altor participanţi o sursă de lichiditate pe termen scurt prin intermediul tranzacţiilor REPO. Participanţii la SIC efectuează aceste tranzacţii în cadrul SIC. În legislaţia în vigoare nu există prevederi aferente mecanismelor de împrumut a valorilor mobiliare de stat.

**C.6. SIC furnizează servicii de custodie și/sau conexe, cum ar fi colectarea de dobânzi, dividende, a taxelor directe sau reținute la sursa de plată? Dacă da, ce tipuri de servicii sunt furnizate?**

Nu se aplică.

**C.7. Activează SIC în calitate de contraparte la efectuarea tranzacțiilor cu valori mobiliare în raport cu**

**participanții la sistem?**

Nu se aplică.

**C.8. Specificați alte funcții ce sunt exercitate de SIC?**

SIC oferă accesul uşor la facilităţile permanente de creditare garantate cu valorile mobiliare înregistrate în SIC pe parcursul zilei, pentru băncile participante la SIC.

**D. Modelul de organizare a SIC**

**D.1. Rugăm să indicați dacă SIC este entitate a sectorului public sau privat?**

Sistemul de înscrieri în conturi este parte componentă a unei subdiviziuni din cadrul Băncii Naţionale a Moldovei (Banca Centrală).

**D.2. SIC activează ca un sistem de decontare a valorilor mobiliare pe bază de profit sau este e entitate non-profit?**

SIC, în calitate de sistem operat și administrat de către banca centrală, nu este destinat pentru a genera profit.

**D.3. Care este cadrul legal în baza căruia este organizat și funcționează SIC?**

- Art.40 din Legea cu privire la Banca Naţională a Moldovei Nr.548-XIII, 21 iulie, 1995, stabileşte pentru BNM, în calitate de agent fiscal al statului, responsabilitatea de a efectua înregistrările în sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare, şi de a furniza servicii de decontare cu valori mobiliare de stat,
- Regulamentul cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr. 250 din 25.10.2012 stabileşte, inter alia, cadrul normativ general, structura, participanţii la SIC, modul de organizare și de funcţionare a SIC,
- Regulamentul cu privire la gestionarea riscurilor aferente Sistemului de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr. 161 din 08.08.2013, stabileşte cadrul normativ general cu privire la politicile, procedurile și mecanismele de gestionare a riscurilor în cadrul SIC,
- alte regulamente şi acorduri care determină funcţionalitatea și supravegherea sistemului.

**E. Structura organizațională și de proprietate**

**E.1. Care este forma de proprietate a SIC?**

SIC este un sistem operat și administrat de către Banca Națională a Moldovei.

**E.2. Ce entitate sau entități operează SIC? Care funcții ale SIC, după caz, sunt externalizate către terți?**

Banca Națională a Moldovei este operatorul SIC.
SIC nu are funcții externalizate.

**E.3. Deține SIC Consiliu de administrație?**

SIC este organizat și administrat de Banca Națională a Moldovei. Organele de conducere ale Băncii Naţionale sânt Consiliul de supraveghere şi Comitetul executiv. Consiliul de supraveghere şi Comitetul executiv sânt organe colegiale. Consiliul de supraveghere este organul responsabil de organizarea unui sistem eficient de supraveghere publică independentă a activităţii Băncii Naţionale. Comitetul executiv exercită conducerea executivă a Băncii Naţionale şi asigură realizarea independentă a atribuţiilor de bază ale acesteia, în modul stabilit de lege. Comitetul executiv este alcătuit din cinci membri:

- Guvernatorul Băncii Naţionale - preşedintele Comitetului;
- Prim - Viceguvernatorul Băncii Naţionale - vicepreşedinte al Comitetului;
- Trei Viceguvernatori ai Băncii Naţionale.

Toate rolurile aferente gestionării şi monitorizării SIC aparţin Departamentului Operaţiuni Bancare, subordonat Viceguvernatorului Băncii Naţionale care patronează activitatea acestuia, care este membru al Comitetului executiv al BNM. Comitetul executiv adoptă actele normative ale Băncii Naţionale, inclusiv cele aferente SIC.

**F. Descrieți resursele financiare ale SIC**

SIC nu dispune de resurse financiare proprii. Cu toate acestea, serviciile legate de operațiunile între participanții la sistem sunt supuse unor comisioane, definite într-o listă de prețuri.

**F.1. Care este valoarea capitalului propriu și a profitului nerepartizat?**

Nu se aplică.

**F.2. Garanții, polițe de asigurare sau alte acorduri similare?**

Nu se aplică.

**F.3. Linii de credit sau acreditive?**

Nu se aplică.

**F.4. Competențe de a evalua participanții sau acționarii SIC?**

Nu se aplică.

**G. Descrieți dacă SIC sau operatorul acestuia este supus autorizării, supravegherii sau monitorizării de o autoritate externă?**

- SIC este supravegheat de către Departamentul sistemul de plăţi din cadrul Băncii Naţionale a Moldovei.
- Departamentul audit intern al Băncii Naţionale efectuează misiunile de audit a activităţii SIC în baza planului de audit elaborat conform unei metodologii bazate pe risc, inclusiv şi auditul sistemului TI al acestuia.
- În cadrul auditului extern se verifică modul de efectuare a operaţiunilor în SIC în conformitate cu legislaţia în vigoare şi analiza sistemului TI din punctul de vedere a riscurilor.

## II. Regulile și procedurile SIC

**A. Are SIC o listă completă a normelor și procedurilor care reglementează drepturile și obligațiile participanților la sistem, precum și obligațiile SIC?**

Actele normative/interne aferente aspectelor importante ale activităţilor desfăşurate în cadrul SIC, precum şi descrierea succintă a acestora sunt prezentate mai jos:
 Regulamentul cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr. 250 din 25.10.2012 – prin care este stabilit cadrul normativ general, modul de organizare și de funcţionare a SIC, organizat şi administrat de Banca Naţională a Moldovei, structura, şi participanţii la SIC, modalitatea de procesare a operaţiunilor efectuate cu valorile mobiliare pe piața primară și cea secundară, finalitatea şi irevocabilitatea plăţilor aferente tranzacţiilor cu valori mobiliare eligibile în cadrul SIC etc.
 Regulamentul cu privire la gestionarea riscurilor aferente Sistemului de înscrieri în conturi ale valorilor

mobiliare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr. 161 din 08.08.2013 - stabileşte cadrul normativ general cu privire la politicile, procedurile și mecanismele de gestionare a riscurilor în cadrul SIC.
 Regulamentul cu privire la facilităţile permanente de creditare acordate băncilor de către Banca Naţională a Moldovei, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al BNM nr.70 din 23.03.2006 - stabileşte condiţiile de acordare și modalitatea de rambursare a creditelor intraday/overnight, garantate cu valori mobiliare amanetate BNM, ce sunt destinate asigurării cu lichiditate a participanţilor la sistemul automatizat de plăţi interbancare (SAPI).
 Regulamentul cu privire la sistemul automatizat de plăţi interbancare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al BNM nr.53 din 02.03.2006 – stabileşte structura, funcţiile și participanţii la SAPI, modalitatea de organizare a activităţii în sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (SCDN) și în sistemul de decontare pe bază brută în timp real (SDBTR), finalitatea decontării documentelor de plată, programul zilei operaţionale a SAPI etc.
 Regulamentul cu privire la supravegherea sistemului automatizat de plăţi interbancare, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al BNM nr.154 din 28.06.2007 - stabileşte tipurile de riscuri la care pot fi supuşi participanţii în cadrul participării în sistem, procedeele de gestionare a acestora, precum și modalitatea de organizare și de efectuare a supravegherii SAPI/activităţii participanţilor în SAPI.
 Regulamentul cu privire la transferul de credit, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al BNM nr.373 din 15.12.2005 – stabileşte tipurile transferului de credit, cerinţele privind întocmirea şi prezentarea ordinului de plată, modul de evidenţă a transferurilor de credit etc.
 Politica de supraveghere a sistemului de plăţi în Republica Moldova, aprobată prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.143 din 30.06.2011 – stabileşte sistemele/componentele sistemice care cad sub incidența supravegherii realizate de Banca Națională și modalitatea de organizare a supravegherii acestora.
 Regulamentul cu privire la plasarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat în formă de înscrieri în conturi, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.96 din 17.05.2013- stabileşte regulile și procedurile privind plasarea și răscumpărarea valorilor mobiliare de stat emise de către Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova pe piaţa internă în formă de înscrieri în conturi, condiţiile privind accesul participanţilor pe piaţa primară, drepturile și obligaţiile acestora, precum și alte condiţii, proceduri și principii cu privire la organizarea şi funcţionarea pieţei valorilor mobiliare de stat.
 Regulamentul cu privire la creditul de urgenţă, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.130 din 28 mai 2012 - stabileşte condiţiile și modul de acordare de către Banca Naţională a Moldovei a creditelor de urgenţă băncilor.
 Regulamentul cu privire la operațiunile de piață monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale nr.188 din 25.09.2014 - stabilește principiile generale, instrumentele, condițiile, criteriile și procedurile de desfășurare a operațiunilor de piață monetară ale Băncii Naționale a Moldovei, atribuțiile și responsabilitățile participanților la aceste operațiuni, activele eligibile pentru tranzacționare și pentru garantarea operațiunilor de furnizare de lichiditate, procedurile de decontare a operațiunilor
 Normele cu  privire la modul de determinare a valorii activelor acceptate de Banca Naţională ca garanţii la acordarea creditelor, aprobate prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.263 din 03.12.2009, cu modificările şi completările ulterioare conform Hotărîrii Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.111 din 30.05.2013.
 Proceduri interne ale BNM.

**A.1. Cum sunt informați participanții despre regulile și procedurile SIC?**

Regulamentul cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare este publicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova şi este disponibil pe pagina web oficială a Băncii Naţionale (http://bnm.md [1]). Banca Naţională permanent colaborează cu participanţii la SIC referitor la adaptarea bazei legislative ce ţine de depozitare şi decontare, la necesităţile pieţei. Orice modificare în regulamentul cu privire la SIC,  până la aprobarea de către Comitetul executiv  al BNM, este supus procesului de consultare cu participanţii sistemului.

**A.2.  Există alte documente prevăzute pentru participanți (de exemplu, ghiduri de utilizare) care au același**

**statut ca și normele și procedurile SIC?**

Nu există.

**A.3. Descrieți procesul de modificare a regulilor și procedurilor SIC, inclusiv necesitatea reglementării lor?**

**A.3.(a) De către ce autoritate sunt aprobate modificările regulilor și procedurilor SIC?**

Modificările regulilor și procedurilor SIC sunt aprobate de către Comitetul executiv al BNM.

**A.3.(b) Cum sunt notificați participanții la SIC referitor la schimbările regulilor și procedurilor SIC?**

Actele normative ale BNM sunt plasate pe pagina web externă a acesteia (http://bnm.md [1]) și sunt accesibile publicului larg.

**A.3.(c) Există o procedură în baza căreia participanții la SIC pot formula eventuale propuneri asupra modificărilor ce urmează a fi efectuate?**

Conform Legii privind transparenţa în procesul decizional nr. 239-XVI din 13.11.2008 și Regulamentului privind asigurarea transparenţei în procesul de elaborare şi adoptare a deciziilor Băncii Naţionale a Moldovei (aprobat prin Hotărîrea Consiliului de administraţie al Băncii Naţionale a Moldovei nr.230 din 18.11.2010) în cazul efectuării unor modificări sau completări, actele normative aferente SIC (înainte de parcurgerea procedurii de aprobare în cadrul BNM) sânt plasate pe pagina web oficială a BNM, astfel încât persoanele interesate să poată lua cunoştinţă de conţinutul lor şi să formuleze eventuale propuneri și/sau observaţii pe marginea acestora, care trebuie să fie examinate în contextul definitivării proiectelor. Astfel, este asigurată transparenţa în procesul decizional aferent activităţii SIC şi participanţilor în cadrul acestuia.

**B. Sunt normele și procedurile obligatorii atât pentru SIC, precum și pentru participanții la acesta? În ce condiții și de către ce autoritate pot fi anulate sau suspendate regulile și procedurile SIC?**

Normele și procedurile sunt obligatorii atât pentru participanții la SIC, cât și pentru SIC. Nu există condiţii în care regulile și procedurile SIC pot fi anulate sau suspendate.

## III. Relațiile de interacțiune cu participanții la SIC

**A. Care sunt participanții la SIC? Descrieți categoriile de membri ai SIC?**

Participanţi la SIC pot fi:

1) băncile licenţiate care îndeplinesc funcţia de dealer primar pe piaţa VMS;
2) băncile licenţiate care nu au calitatea de dealer primar pe piaţa VMS;
3) Banca Naţională a Moldovei;
4) Ministerul Finanţelor al Republicii Moldova;
5) Fondul de garantare a depozitelor în sistemul bancar;
6) depozitarul central

Participanții la SIC nu au calitatea de membri ai sistemului.

**A.1. Cum sunt diferențiați participanții la SIC?**

SIC reprezintă un sistem de deţineri indirecte a valorilor mobiliare, structurat pe două niveluri:

1) la primul nivel al SIC, organizat la Banca Naţională, se efectuează înregistrarea valorilor mobiliare pe numele fiecărui participant în parte;
2) la al doilea nivel al SIC, organizat la băncile licenţiate şi la depozitarul central, se efectuează

înregistrarea valorilor mobiliare pe numele fiecărui client – proprietar al VMS ca urmare a operaţiunilor efectuate pe piaţa primară şi secundară.

În funcţie de serviciile utilizate, Banca Naţională poate deschide la primul nivel al SIC pe numele participantului următoarele conturi: (i) conturi pentru portofoliul propriu al participantului, (ii) conturi pentru portofoliile clienţilor participantului ţinute în suma totală a valorilor mobiliare ale clienţilor acestui participant şi (iii) conturi de gaj pentru evidenţa valorilor mobiliare din portofoliul propriu al participantului gajate Băncii Naţionale. Participanţii folosesc conturile clienţilor pentru a separa valorile mobiliare proprii de cele păstrate pentru clienţii săi.

Pe numele depozitarului central Banca Naţională poate să deschidă la primul nivel al SIC un cont în care se ţine evidenţa cumulată a valorilor mobiliare de stat cu termenul mai mare de un an în vederea tranzacţionării la bursa de valori.

Banca Naţională poate să deschidă la primul nivel al SIC conturi personale, în care se vor înregistra VMS ale persoanelor juridice care au deschis un cont de decontare la orice bancă dealer primar şi vor deţine VMS în volum de cel puţin 25 milioane lei în medie pe trimestru, denumite în continuare - titularii contului personal.

**A.2. Toți participanții la sistem sunt subiecți ai acelorași reguli și proceduri? Descrieți excepțiile, inclusiv ce țin de diferențele în regulile și procedurile aplicate, cât și argumentarea acestor diferențe.**

Toți participanții SIC sunt supuși acelorași reguli și proceduri.

**B. Pot participanții la SIC să deschidă conturi în sistem pentru activele clienților lor, care sunt separate de propriile lor conturi de active din SIC?**

Da.

**B.1. Dacă da, aceasta se realizează printr-un singur cont deschis pentru clienți sau printr-o multitudine de conturi și /sau sub-conturi?**

Participanţii la SIC indicaţi la punctul A subpunctul 1) din prezentul capitol sunt obligaţi să ţină evidenţa astfel, încât să fie asigurată separarea valorilor mobiliare deţinute în nume propriu de cele deţinute în numele clienţilor. În acest scop, se menţin două tipuri de conturi - pentru păstrarea valorilor mobiliare în portofoliul propriu ( propriu şi de gaj) şi conturile individuale ale clienţilor – pentru păstrarea valorilor mobiliare deţinute de fiecare client în parte.

**B.2. Segregarea conturilor clienților participanților la SIC de conturile deținute în nume propriu este opțională sau obligatorie?**

Segregarea conturilor clienților participanților la SIC de conturile deținute în nume propriu este obligatorie.

**B.3. În cazul în care în SIC este deschis un cont în numele unei părți-terțe, acest fapt îi acordă ei careva drepturi ca participant, în conformitate cu regulile sistemului?**

Nu se aplică.

**C. Descrieți cerințele ce trebuie întrunite pentru accesul și participarea la SIC?**

Pentru a participa la SIC, persoanele eligibile indicate la punctul A. trebuie să încheie cu Banca Naţională, în calitate de administrator al sistemului, un contract privind participarea la sistemul de înscrieri în conturi şi să depună cerere privind deschiderea conturilor pentru evidenţa valorilor mobiliare în primul nivel al SIC la Banca Naţională.

**C.1. Participanții la SIC sunt obligați să aibă sediul/reședința într-o anumită jurisdicție?**

Vezi pct. III.A.

**C.2. Se cere ca participanții să fie subiecți ai unui regim de supraveghere? Dacă da, descrieți.**

Da. Departamentul operațiuni de piață supraveghează activitatea participanților SIC în vederea respectării reglementărilor SIC.

**C.3. Participanții sunt obligați să dețină o cotă –parte în capitalul SIC?**

Nu se aplică.

**C.4. Sunt impuse participanților careva cerințe financiare, economice, personale, sau altele? Dacă da, descrieți.**

Nu se aplică.

**D. Supraveghează SIC activitatea participanților săi pentru a se asigura că acțiunile lor sunt în conformitate cu normele și procedurile sale? Dacă da, vă rugăm să descrieți.**

În conformitate cu Regulamentul cu privire la sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare controlul asupra respectării cerinţelor reglementare în domeniul înregistrării, evidenţei şi păstrării datelor informaţionale la nivelul al doilea al SIC este asigurat de către Banca Naţională, care desfăşoară controale pe teren şi controale din oficiu.

**E. În ce condiții participantul poate renunţa la calitatea sa de participant la SIC?**

Participantul poate renunţa la calitatea sa de participant la SIC, cu condiţia că şi-a îndeplinit toate obligaţiunile legate de operaţiunile efectuate în SIC, cu condiţia notificării, în prealabil, a Băncii Naţionale în termen de 10 zile lucrătoare, precum şi cu condiţia că acesta nu deţine valori mobiliare în conturile sale deschise în SIC.

**F. În ce condiții participantul este exclus din SIC?**

a) Participantul poate fi exclus din SIC de către Banca Naţională:
- ca urmare a retragerii licenţei de desfăşurare a activităţilor financiare;
- dacă participantul nu corespunde cerinţelor regulamentului cu privire la SIC.

Participantul poate fi exclus din SIC unilateral de către Banca Naţională, în baza Hotărîrii Comitetului executiv privind retragerea licenţei de desfăşurare a activităţilor financiare sau a Hotărîrii de constatare a necorespunderii participantului cerinţelor regulamentului cu privire la SIC.

În cazul înrăutăţirii situaţiei financiare a participantului, valorile mobiliare disponibile în contul clienţilor sau mijloacele băneşti de la răscumpărarea acestora pot fi transferate pe bază contractuală, cu acordul clientului, la un alt participant solvabil.

b) Titularul contului personal poate fi exclus din SIC de către Banca Naţională:
- în cazul nerespectării condiţiilor de a deţine VMS în volum de cel puţin 25 milioane lei în medie pe trimestru în contul personal deschis în SIC, constatate în Hotărîrea Comitetului executiv al Băncii Naţionale;
- în cazul renunţării la calitatea sa de titular al contului personal, cu condiţia notificării, în prealabil, a Băncii Naţionale în termen de 10 zile lucrătoare.

Excluderea titularului contului personal din SIC se efectuează cu transferarea VMS de pe contul nr. II al titularului contului personal în SIC la BNM pe contul nr. II al băncii, cu care acesta a avut încheiat contractul triplu, pentru înregistrare şi evidenţă a VMS la nivelul II al SIC.

**G. Vă rugăm să descrieți domeniul de aplicare al răspunderii SIC față de participanți, inclusiv limitele aplicării ei. Unde sunt stabilite aceste criterii (de exemplu, în statut sau contract)?**

Pentru a participa la SIC, persoanele eligibile trebuie să încheie cu Banca Naţională, în calitate de administrator al sistemului, un contract privind participarea la sistemul de înscrieri în conturi, în care sunt indicate drepturile și obligațiunile părților.

## IV. Relațiile de interacțiune cu alte IPF sau intermediari

**A. Este SIC interconectat cu alte IPF-uri? Specificați.**

SIC este interconectat cu Sistemul Automatizat de Plăţi Interbancare al Băncii Naţionale a Moldovei (SAPI).

SAPI este un sistem prin intermediul căruia sunt efectuate plăţile interbancare în lei moldoveneşti pe teritoriul Republicii Moldova, care este compus din sistemul de decontare pe bază brută în timp real (sistemul DBTR) şi sistemul de compensare cu decontare pe bază netă (sistemul CDN). Plăţile aferente operaţiunilor cu valorile mobiliare înregistrate în SIC se efectuează prin intermediul sistemului de decontare pe bază brută în timp real.

**A.1. Identificați sistemele de decontare ale valorilor mobiliare utilizate, diferite de SIC, și care valori mobiliare înregistrate în SIC sunt tranzacționate prin ele?**

Nu se aplică.

**A.1.(a) Indicați denumirea sistemelor de decontare a valorilor mobiliare funcționale, diferite de SIC?**

Nu se aplică.

**A.1.(b). Ce valori mobiliare sunt eligibile pentru transfer prin intermediul altor sisteme de decontare ale valorilor mobiliare ?**

Nu se aplică.

**A.1.(c) Transferurile de titluri de valoare efectuate prin intermediul legăturii cu alte sisteme de decontare ale valorilor mobiliare se limitează doar la cele care sunt livrate fără plată (Free of payment, FoP) sau și pentru cele ce sunt livrate contra plată (Delivery versus payment, DvP)? În cazul în care transferurile sunt livrate contra plată, descrieți momentul transferului și plățile corespunzătoare.**

Nu se aplică.

**A.1.(d). Prestează celelalte sisteme de decontare ale valorilor mobiliare servicii de custodie pentru SIC și, dacă da, care dintre ele suportă riscurile de credit sau de custodie?**

Nu se aplică.

**B. Utilizează SIC serviciile unor custozi ai valorilor mobiliare (altele decât cele indicate la întrebarea precedentă) sau/și intermediari ai plăților? Identificați aceste persoane și atribuțiile lor.**

Nu se aplică.

**C. Descrieți standardele folosite în acceptarea sau revizuirea relațiilor cu alte sisteme de decontare ale valorilor mobiliare, custozi ai valorilor mobiliare, intermediari ai plăților, inclusiv cerințele operaționale și financiare sau prezența unor asigurări sau supravegherea publică.**

Nu se aplică.

**D. Oferă SIC fonduri sau valori mobiliare în avans altor intermediari(agenți emitenți sau agenți de plată) sau din numele acestora? Dacă da, identificați circumstanțele în care pot apărea așa situații.**

Nu.

**E. Descrieți măsurile care sunt întreprinse în vederea protejării SIC și a participanților la acesta în cazul în care alt sistem de decontare ale valorilor mobiliare sau intermediarii cu care SIC interacționează eșuează în îndeplinirea obligațiunilor sale față de SIC, inclusiv gestiunea riscurilor și identificarea unor surse colaterale sau alternative de fonduri și valori mobiliare.**

Nu se aplică.

## V. Transferul de valori mobiliare, transferul de mijloace bănești și legătura dintre ele.

**A. Explicați dacă și cum are loc matching-ul formularelor de transfer înainte de prelucrare de către SIC.**

Procesul de decontare începe cu procedura de matching inițiată de SIC imediat după recepționarea ambelor formulare de transfer a valorilor mobiliare (FT) în sistem și cu blocarea valorilor mobiliare pe contul deținătorului acestora în SIC în ziua decontării.

**A.1. Este procedura de matching obligatorie pentru toate tranzacțiile?**

Procedura de matching este obligatorie pentru toate tranzacțiile efectuate cu respectarea principiului dublei notificări, în sensul că de către ambii participanţi implicaţi într-o tranzacţie sunt transmise FT în SIC, separat de către fiecare participant la tranzacţie. FT este documentul de bază pentru introducerea modificărilor în informaţia despre proprietarii şi deţinătorii valorilor mobiliare în SIC. Sistemul verifică dacă formularele de transfer transmise în SIC de către participant corespund cerinţelor privind formatul acestora şi conţin datele necesare pentru acceptarea transferului valorilor mobiliare în SIC, precum şi pentru decontarea tranzacţiei în SAPI.

**A.2. Ce se întâmplă în cazul că matching-ul formularelor de transfer a eșuat?**

Mesajele care conţin erori sunt respinse de către SIC şi fiecărui participant îi sunt transmise notificări în care se precizează motivele respingerii.

**A.3. Formularele de transfer care au trecut procedura de matching sunt irevocabile sau nu?**

Momentul intrării formularului de transfer reprezintă momentul blocării valorilor mobiliare în contul vânzătorului în SIC. Din momentul blocării tranzacţia devine irevocabilă și necondiţionată, asigurând principiul finalităţii plăţilor şi tranzacţiilor, când nici un participant, nici o parte terţă nu are dreptul să înainteze cerinţe faţă de valorile mobiliare blocate. Nici un formular de transfer nu poate fi revocat de către un participant la SIC sau de către un terţ, din momentul intrării acestuia în SIC.

**B. Procedura de înregistrare a valorilor mobiliare în SIC**

Toate valorile mobiliare tranzacționate prin SIC sunt înregistrate.

**B.1. Cine efectuează înregistrarea valorilor mobiliare în sistem?**

Banca Naţională este responsabilă de înregistrarea dreptului de proprietate a participanţilor la SIC asupra valorilor mobiliare, iar participanţii sunt responsabili de înregistrarea dreptului de proprietate a clienţilor săi asupra valorilor mobiliare ale acestora.

**B.2. Valorile mobiliare sunt înregistrate în SIC în numele sistemului (sau participantului la acesta), sau în numele beneficiarului efectiv?**

Valorile mobiliare sunt înregistrate în numele participantului/titularului contului personal la nivelului I al SIC la BNM, iar la nivelului II al SIC – în numele beneficiarului efectiv.

**B.3. În cazul în care SIC oferă servicii de custodie, va deține valori mobiliare înregistrate în numele beneficiarului efectiv?**

Vezi pct. B.2.

**B.4. În ce circumstanțe SIC efectuează înregistrarea valorilor mobiliare în numele cumpărătorului?**

SIC înregistrează valorile mobiliare în numele cumpărătorului imediat după transferarea mijloacelor băneşti.

**B.5. Cât durează procesul de înregistrare a valorilor mobiliare în SIC? Sunt notificați toți participanții despre finalizarea procesului de înregistrare?**

Înregistrarea valorilor mobiliare în SIC are loc imediat după efectuarea plăţilor. Participanții sunt notificaţi despre finalizarea procesului de înregistrare imediat. Decontarea durează de obicei câteva minute.

**B.6. Pot fi transferate titlurile de valoare în cadrul SIC înainte ca înregistrarea dreptului de proprietate asupra lor să fie completă? Dacă da, ce norme și proceduri a SIC prevăd o anulare a acestor transferuri în caz că ca rezultat al emisiunii ele nu au fost înregistrate pe numele cumpărătorului?**

Valorile mobiliare sunt transferate direct în contul cumpărătorului. Nici un transfer al valorilor mobiliare nu este posibil în cadrul SIC înainte de înregistrare, ca rezultat al emisiunii, a dreptului de proprietate asupra lor în numele cumpărătorului.

**C. Descrieți modul în care transferurile de valori mobiliare sunt procesate în SIC?**

În rezultatul finalizării procedurii de comparare (matching), după ce toate datele au coincis, valorile mobiliare sunt blocate imediat în contul vânzătorului. SIC, în mod automat, generează ordinul de plată din numele cumpărătorului şi îl transmite în SAPI pentru efectuarea plăţii, până la ora 16:30, considerată moment limită până la care în SAPI este permisă decontarea operaţiunilor cu valori mobiliare. Sistemul de înscrieri în conturi este autorizat să acţioneze în aşa mod în baza procurii primite de la fiecare participant.

Tranzacţiile cu valorile mobiliare sânt acceptate spre decontare pe baza T+0 prin SAPI (componenta DBTR) cu utilizarea modelului DvP model 1 (în care atât transferul de mijloacelor băneşti, cât şi cel de valori mobiliare se efectuează pe bază brută, respectiv tranzacţie cu tranzacţie). Prin intermediul DBTR, dacă mijloacele băneşti sânt disponibile, tranzacţia se decontează, sau dacă nu, ordinul de plată se amplasează în coada de aşteptare şi tranzacţia este achitată mai târziu în aceiaşi zi. Imediat după efectuarea plăţii, sistemul DBTR transmite o notificare în acest sens în SIC.

De asemenea, sistemul DBTR trimite o notificare către cumpărător şi vânzător despre decontarea tranzacţiei.

Imediat după primirea mesajului, SIC transferă valorile mobiliare blocate anterior în contul cumpărătorului, efectuează înscrierile corespunzătoare în conturi şi schimbă proprietarul valorilor mobiliare. Cumpărătorul şi vânzătorul sânt înştiinţaţi printr-un aviz despre acceptul tranzacţiei, prin intermediul SAPI/fax.

**C.1. Indicați dacă transferurile sunt procesate prin debitarea şi creditarea conturilor participanților sau prin altă metodă?**

Transferurile în SIC sunt procesate prin debitarea şi creditarea conturilor participanţilor. Decontarea este finală din momentul în care conturile de decontare a mijloacelor băneşti şi conturile de evidenţă a valorilor mobiliare ale participanţilor implicaţi au fost debitate şi creditate corespunzător.

**C.2. Procesarea operațiunilor are loc în baza continuă (în timp real), sau se efectuează prin cumularea în unul sau mai multe pachete?**

Transferul de valori mobiliare se efectuează în timp real, tranzacţie cu tranzacţie.

**C.3. Dacă procesarea operațiunilor are loc în timp real, în care interval de timp transferurile sunt procesate? Dacă formularele de transfer sunt cumulate și apoi procesate sub formă de pachete de documente, la ce interval de timp are loc procesarea lor?**

Formularele de transfer însoţite de transferarea mijloacelor băneşti la nivelul Băncii Naţionale sunt recepţionate până la ora 15.00, iar formularele de transfer fără plată - până la ora 16.15.
Ordinele de plată iniţiate de către Banca Naţională conform principiului „livrare contra plată", pe măsura acceptării formularelor de transfer, se transmit în mod automat în SAPI până la ora 16.00, momentul limită până la care în SAPI este permisă decontarea operaţiunilor cu valori mobiliare este ora 16:30.

**C.4. Decontarea valorilor mobiliare se efectuează zilnic? Specificați valorile mobiliare pentru care decontarea are loc doar în anumite zile ale săptămânii sau a lunii?**

Decontarea valorilor mobiliare se efectuează zilnic pentru toate valorile mobiliare eligibile.

**D. Descrieți dacă transferurile finale de fonduri, împreuna cu transferul valorilor mobiliare sunt realizate prin debitarea și creditarea conturilor deschise în SIC, sau la una sau mai multe bănci comerciale, la banca centrală, sau prin alte metode?**

Transferurile finale de fonduri, împreună cu transferul valorilor mobiliare sunt realizate prin debitarea și creditarea conturilor deschise la Banca Naţională a Moldovei.

**D.1. Deține SIC conturi de plată pentru participanți? Sunt aceste conturi echivalente cu conturile de depozit la o bancă comercială sau centrală, sau ele servesc doar drept conturi curente? Dacă nu, unde sunt deschise conturile de plată prin care este realizată decontarea finală a tranzacțiilor cu valori mobiliare?**

Pentru decontarea valorilor mobiliare înregistrate în SIC se utilizează conturile de decontare deschise la Banca Naţională a Moldovei.

**D.2. Ce entitate (SIC sau alta) va acoperi riscul de credit suportat de participanți legat de păstrarea mijloacelor bănești destinate tranzacționării valorilor mobiliare la un intermediar?**

Participanții nu sunt supuși riscului de credit, deoarece decontarea valorilor mobiliare se efectuează prin conturile de decontare deschise la BNM.

**D.3. În ce condiții SIC poate oferi servicii de creditare pentru participanți și astfel se poate expune la riscul de credit?**

SIC nu oferă servicii de creditare pentru participanți.

**E. Este SIC un sistem ce activează după modelul DvP (delivery versus payment)? Descrie modelul DvP utilizat în conformitate cu modelele prezentate în raportul DvP.**

SIC este un sistem de decontare a valorilor mobiliare pe baza brută în regim de timp real (DvP Model I).

**E.1. Transferurile de fonduri și transferurile de valori mobiliare sunt procesate în cadrul aceluiași sistem sau în sisteme diferite? Dacă sunt folosite sisteme diferite, arătați modelul interconectării lor?**

Transferurile valorilor mobiliare sunt procesate în SIC, care este un sistem de depozitare şi decontare a valorilor mobiliare. Plăţile aferente operaţiunilor cu valorile mobiliare înregistrate în SIC se efectuează prin intermediul sistemului de decontare pe bază brută în timp real (DBTR) a Sistemului Automatizat de Plăți Interbancare(SAPI).

**E.1.(a) Descrieți dacă fiecare transfer de valori mobiliare este legat de un transfer de fonduri specifice, sau este efectuat pe o bază netă sau prin altă metodă.**

SIC este un sistem de decontare a valorilor mobiliare pe bază brută în regim de timp real. Deci fiecare transfer de valori mobiliare este legat de un transfer de fonduri, prin intermediul sistemului de decontare pe bază brută în timp real al SAPI.

**E.1.(b) Divizarea tranzacțiilor complexe în tranzacții multiple este efectuată de către SIC sau se solicită să fie făcută de participanții la sistem?**

Nu se aplică.

**E.2. Când decontarea valorilor mobiliare şi a mijloacelor băneşti este considerată definitivă?**

**E.2. (a) Când transferul de titluri de valoare devine definitiv? După ce eveniment sau evenimente?**

Transferul de titluri de valoare devine definitiv din momentul în care conturile de decontare a mijloacelor băneşti şi conturile de evidenţă a valorilor mobiliare ale participanţilor implicaţi au fost debitate şi creditate corespunzător. Între momentul acceptării spre decontare a ordinului de plată aferent valorilor mobiliare şi momentul decontării finale a valorilor mobiliare nu există o diferenţă semnificativă.

**E.2.(b). Când transferul de fonduri pentru tranzacționarea valorilor mobiliare devine definitiv? După ce eveniment sau evenimente? Permit termenele utilizarea fondurilor primite în schimbul titlurilor de valoare pentru alte transferuri în aceiași zi?**

Vezi E.2.(a). Transferul de fonduri pentru tranzacționarea valorilor mobiliare devine definitiv din momentul în care conturile de evidenţă a valorilor mobiliare ale participanţilor implicaţi au fost debitate şi creditate corespunzător, imediat ca urmare a debitării şi creditării conturilor de decontare a mijloacelor băneşti.

Termenele permit utilizarea fondurilor primite în schimbul titlurilor de valoare pentru alte transferuri în aceiași zi.

**E.2.(c). În cazul în care transferul valorilor mobiliare precede transferul final al mijloacelor bănești, participanții pot dispune de aceste titluri, înainte de finalizarea decontării mijloacelor bănești?**

Dacă da, ce măsuri vor fi luate în cazul în care fondurile nu sunt primite?

Transferul definitiv al mijloacelor băneşti şi valorilor mobiliare se efectuează practic simultan. Deoarece decontarea se efectuează conform principiului DvP, valorile mobiliare supuse vânzării sunt blocate pe contul vânzătorului până la confirmarea transferului de fonduri, deci o altă situație nu poate avea loc.

**E.2.(d) În cazul în care transferul mijloacelor bănești precede transferul final al valorilor mobiliare, participanții pot dispune liber de aceste mijloace, înainte de finalizarea transferului valorilor mobiliare? Dacă da, ce măsuri vor fi luate în cazul în care valorile mobiliare nu sunt primite?**

Vezi mai sus.E.2.(c).

**E.2.(e) Depinde momentul finalizării tranzacției în funcție de tipul valorilor mobiliare transferate sau moneda în care se va face plata? Vă rugăm să descrieți.**

Momentul finalizării tranzacției nu depinde de tipul valorilor mobiliare transferate sau moneda în care se va face plata. Plăţile aferente operaţiunilor cu valorile mobiliare înregistrate în SIC se efectuează în lei moldoveneşti.

**E.3. Sunt notificați participanții dacă operațiunile de tranzacționare a valorilor mobiliare au fost acceptate spre tranzacționare sau/și dacă au fost executate? Vă rugăm să descrieți.**

Cumpărătorul şi vânzătorul sunt avizaţi prin transmiterea unui mesaj special atât în cazul acceptării formularului pentru efectuarea tranzacţiei, cât şi în cazul neacceptării formularului.

După ce decontarea tranzacţiilor cu valori mobiliare este finalizată, SIC efectuează înregistrările în conturi, şi transmite participanților o notificare despre acceptul tranzacţiei.

**F. Participă SIC în calitate de garant al transferului mijloacelor băneşti sau a valorilor mobiliare?**

SIC nu activează ca contraparte la efectuarea tranzacțiilor cu valori mobiliare în raport cu participanții la sistem, din această cauză nu este vizat în calitate de garant în efectuarea acestor operațiuni.

**F.1. În ce circumstanțe și în ce limite SIC garantează transferurile de mijloace băneşti sau de valori mobiliare?**

Nu se aplică.

**F.2. Care acțiuni obligă SIC să participe în calitate de garant ?**

Nu se aplică.

**F.3. Indicați dacă garantarea de către SIC a transferurilor mijloacelor bănești sau a valorilor mobiliare este o caracteristică a regulilor și procedurilor SIC sau se aplică în baza legislației naționale.**

Nu se aplică.

## VI. Procedurile aplicate în cazul insolvabilității unui participant

**A. Descrieţi evenimentele sau circumstanțele, care ar putea cauza insolvabilitatea participantului, în conformitate cu normele şi procedurile SIC sau ar putea influenţa SIC să utilizeze modalitatea de decontare excepţională sau începe procesul de derulare a pozițiilor de decontare.**

**A.1. Insolvabilitatea unui participant în conformitate cu legile în vigoare**

Formularele de transfer introduse în SIC la Banca Naţională anterior comunicării hotărîrii de retragere a licenţei se procesează în vederea decontării finale (definitive).

Formularele de transfer introduse în SIC după momentul adoptării hotărîrii privind retragerea licenței și procesate în ziua adoptării respectivei hotărîri îşi produc efectele juridice și sunt opozabile terţilor, cu condiţia că administratorul SIC să poată dovedi, după momentul decontării, că nu a cunoscut despre faptul deschiderii procedurii de lichidare.

Niciun formular de transfer nu poate fi revocat de către un participant la SIC sau de către un terţ, din momentul intrării acestuia în SIC, moment stabilit în conformitate cu regulile SIC.

**A.2. Imposibilitatea transferului mijloacelor băneşti sau valorilor mobiliare în timpul stabilit conform programului de operare**

Eșecul în efectuarea plăților sau livrarea valorilor mobiliare aferente tranzacţiei în termenul stabilit duce la respingerea tranzacției până la sfârșitul zilei de decontare.

**B. Ce proceduri sunt executate de SIC după ce s-a stabilit că a avut loc un eveniment implicit sau că trebuie stabilite condiții speciale pentru funcționare?**

Participantul poate fi exclus din SIC unilateral de către Banca Naţională, în baza hotărîrii Comitetului executiv privind retragerea licenţei de desfăşurare a activităţilor financiare sau a hotărîrii de constatare a necorespunderii participantului cerinţelor Regulamentului cu privire la Sistemul de înscrieri în conturi ale valorilor mobiliare.

Din momentul comunicării administratorului SIC despre adoptarea uneia dintre hotărîrile Comitetului executiv al Băncii Naţionale menţionate, SIC va accepta intrarea în sistem doar a formularelor de transfer care vor conduce la descreşterea portofoliului propriu de valori mobiliare şi a formularelor de transfer ce ţin de transmiterea portofoliului de valori mobiliare al clienţilor săi către un alt participant solvabil.

**B.1. Cum și în ce moment sunt participanți notificați despre petrecerea evenimentului respectiv?**

Administratorul SIC, din momentul stabilit în hotărîrea Comitetului executiv privind retragerea licenţei de desfăşurare a activităţilor financiare, când încetarea participării în SIC a unui participant devine efectivă, în funcţie de situaţia specifică a participantului respectiv, notifică ceilalţi participanţi, prin transmiterea unui e-mail securizat, cu privire la încetarea participării.

**B.2. În cazul acestor circumstanțe asigură SIC îndeplinirea tuturor obligațiunilor sale față de ceilalți participanți?**

Vezi VI.A.2

**B.3. Descrieți condițiile în care ar putea fi permisă efectuarea transferurilor provizorii de titluri de valoare sau fonduri prin intermediul SIC.**

SIC nu permite efectuarea transferurilor provizorii de valori mobiliare sau mijloace bănești, decontarea tranzacţiilor cu valori mobiliare fiind finală.

**B.4. Insolvabilitatea sau inițierea procesului de lichidare a participantului poate fi declarată retrospectiv, ceea ce ar putea cauza acceptarea transferurilor provizorii de valori mobiliare sau mijloace bănești?**

Formularele de transfer introduse în SIC după momentul adoptării hotărîrii privind retragerea licenţei şi procesate în ziua adoptării respectivei hotărîri îşi produc efectele juridice şi sunt opozabile terţilor, cu condiţia că administratorul SIC să poată dovedi, după momentul decontării, că nu a cunoscut despre faptul deschiderii procedurii de lichidare.

**B.5. În ce circumstanțe decontarea definitivă a tranzacţiilor cu valori mobiliare poate fi revocată?**

Dacă tranzacția cu valori mobiliare a fost deja decontată, participantul nu mai are dreptul de a revoca operațiunea respectivă.

**C . Până acum a fost declarat vreun participant la SIC insolvabil, sau i s-a retras licența?**

Nu.

**C.1. Au fost invocate procedurile de partajare a pierderilor?**

Vezi mai sus.

**C.2. Descrieți dacă insolvabilitatea participantului a fost soldată cu pierderi pentru SIC sau pentru participanți, și cum aceste pierderi au fost acoperite?**

Vezi mai sus.

## VII. Overdraft-uri, împrumuturi ale valorilor mobiliare, sau împrumuturi reciproc acoperite(back-to-back transactions).

**A. Sunt posibile overdraft-uri(solduri debitoare) la conturile valorilor mobiliare deschise în SIC?**

SIC nu permite overdraft la conturile valorilor mobiliare ale participanţilor la SIC.

**A.1. În ce condiții ar fi posibil overdraft la conturile valorilor mobiliare ale participanţilor la SIC?**

Nu se aplică.

**A.1.(a) Aceste condiții implică întotdeauna acordarea overdraftului ca măsură în raport cu eșecul tranzacției? Dacă nu, descrieți motivele după care se conduce SIC în luarea deciziei finale.**

Nu se aplică.

**A.1.(b) Aceste situații sunt acoperite explicit de regulile și procedurile SIC?**

Nu se aplică.

**A.2. Care este perioada pentru care se poate acorda overdraft?**

Nu se aplică.

**A.3. Cum pot fi prevenite, ajustate sau operate overdrafturi la conturile valorilor mobiliare deschise în SIC?**

Nu se aplică.

**A.4. Care sunt procedurile ce urmează în caz că overdraftul nu este acoperit de către participant?**

Nu se aplică.

**A.4.(a) Sunt aplicate de SIC dispoziții de partajare a pierderilor, în cazul nerespectării condițiilor overdraftului de către participanți?**

Nu se aplică.

**A.4. (b) Sunt pierderile acoperite integral de sistem?**

Nu se aplică

**A.4.(c) Alte proceduri? Specificați.**

Nu se aplică.

**B. În ce circumstanțe SIC furnizează împrumuturi de valori mobiliare pentru asigurarea decontărilor?**

SIC nu acordă servicii de împrumut de valori mobiliare participanţilor. Însă, participanţii importanţi ai pieţei pot să acorde altor participanţi o sursă de lichiditate pe termen scurt prin intermediul tranzacţiilor REPO. Toate valorile mobiliare de stat sunt eligibile pentru împrumut. Participanţii la SIC efectuează aceste

tranzacţii în cadrul SIC.

**B.1. Procesul de furnizare a împrumuturilor de valori mobiliare pentru asigurarea decontărilor este automatizat? Dacă nu, descrieți procedurile folosite de SIC pentru determinarea cazurilor în care pot fi acordate împrumuturi de valori mobiliare.**

Nu se aplică.

**B.2. Când sunt informați participanții despre faptul că le sunt împrumutate valori mobiliare pentru asigurarea decontărilor?**

Nu se aplică.

**B.3. Care valori mobiliare depozitate în SIC pot fi împrumutate? Participanții au posibilitatea să indice valorile mobiliare pasibile pentru împrumut sau acest lucru se efectuează în baza mandatului oferit?**

Nu se aplică.

**B.4. Valorile mobiliare împrumutate sunt identificate în SIC separat pe numele fiecărui participant în calitate de creditor sau nu? Participantul, valorile mobiliare ale căruia sunt împrumutate, devine contraparte în această tranzacție?**

Nu se aplică.

**C. Cum sunt decontate tranzacţiile back-to-back de către SIC?**

Tranzacţiile back-to-back, ca tip de operațiuni, nu sunt definite în reglementările aferente SIC, cu toate acestea dacă tranzacţii similare ar avea loc, ele ar fi executate în SIC în același mod ca și alte tranzacții, pe baza brută în timp real.

**C.1. În ce condiții(indicate mai jos) instrucțiunile participanților în vederea cumpărării și revinderii valorilor mobiliare în aceiași zi conform tranzacțiilor back-to-back sunt decontate la aceiași valoare?**

Nu se aplică.

**C.1.(a) Numai în cazul în care participantul are titluri de valori depozitate în SIC care au fost primite în temeiul unui transfer definitiv de valori mobiliare?**

Nu se aplică. Dacă ar avea loc tranzacții de acest tip, atunci da.

**C.1.(b) În cazul în care participantul are titluri de valoare depozitate în SIC care au fost primite în temeiul unui transfer provizoriu de valori mobiliare?**

Nu se aplică.

**C.1.(c) Înainte ca valorile mobiliare să fie primite fie provizoriu, fie definitiv, însă valori mobiliare de o valoare egală sau mai mare au trecut procedura de matching?**
**Nu se aplică.**

**C.1.(d) Înainte ca valorile mobiliare să fie primite fie provizoriu, fie definitiv, însă un parte terță a garantat livrarea unor valori mobiliare de o valoare egală sau mai mare?**

Nu se aplică.

**C.1.(e) Alte condiții? Specificați.**

Nu se aplică.

**C.2. Descrieți limitele sau controlul asupra respectării condițiilor indicate mai sus pentru executarea tranzacțiilor back-to-back?**

Nu se aplică.

**C.3. În baza căror condiții instrucțiunile de plată a participanților în vederea cumpărării și revinderii valorilor mobiliare în aceiași zi conform tranzacțiilor back-to-back sunt decontate la aceiași valoare?**

Nu se aplică.

## VIII. Mecanisme de gestionare a riscurilor

**A. Descrieţi rolurile și obligațiunile aferente ariilor de responsabilitate a SIC ce țin de gestionarea riscurilor în sistem?**

**A.1. Descrieți procesul de revizuire internă a politicilor și procedurilor de gestionare a riscurilor.**

Riscurile pentru participanții la SIC sunt la un nivel foarte scăzut, deoarece în sistem decontarea se efectuează conform principiului DvP modelul I pe bază brută în regim de timp real. Toate tipurile de riscuri legate de operațiunile cu valori mobiliare în SIC, care pot avea loc, sunt analizate și pot fi acoperite în conformitate cu prevederile planului de asigurare a continuităţii funcţionării SIC în cadrul Băncii Naţionale.

În calitate de administrator al SIC, Banca Naţională dispune de dreptul de a întreprinde măsuri pentru administrarea şi controlul riscurilor la care pot fi expuşi participanţii la SIC prin stabilirea, aplicarea şi evaluarea eficacităţii politicilor, procedurilor şi a mecanismelor de gestionare a riscurilor, care vor încuraja participanţii să gestioneze adecvat şi să minimizeze riscurile asociate activităţii în SIC.

Pentru a asigura o bună gestionare a riscurilor asociate operaţiunilor procesate în SIC pentru clienţii lor, participanţii la SIC trebuie să dispună de un cadru de guvernanţă care să includă o structură organizatorică clară, cu responsabilităţi bine definite, să adopte politici și proceduri proprii de identificare, administrare, monitorizare și raportare a riscurilor la care sunt sau pot fi expuşi, precum și mecanisme de control intern cu respectarea prevederilor actelor normative în vigoare aplicabile în domeniul dat.

Politicile, procedurile şi mecanismele de control intern al riscurilor aplicate de participanţii la SIC trebuie să fie elaborate în mod transparent şi coerent, să includă responsabilităţi bine definite, să fie revizuite şi actualizate periodic.

**A.2. Există o politică de gestionare a riscurilor care ar include revizuirea și aprobarea unor noi servicii oferite de SIC?**

Departamentul operaţiuni de piaţă este responsabil pentru asigurarea funcţionării SIC, gestionarea riscurilor la care pot fi expuşi participanţii la SIC şi pentru testarea serviciilor noi și a modificărilor aferente.

**A.3. Există în SIC o subdiviziune de gestionare a riscurilor, ce ar fi independentă față de alte subdiviziuni, cum ar fi cea operațională sau de marketing?**

Nu.

**A.4. Politica și procedurile de gestionare a riscurilor sunt revizuite de către Consiliul de administrație?**

Vezi pct. I.E.3.(b).

**B. Descrieți dacă SIC este supus controlului de audit, supravegherii sau monitorizării.**

**B.1. De cine este efectuată supravegherea sau controlul de audit asupra SIC?**

SIC este supus supravegherii de către Departamentul sistemul de plăţi și auditului intern efectuat de către

Departamentul auditului intern în cadrul BNM, cît și unui audit extern.

Supravegherea SIC constă în :
- Monitorizarea parametrilor funcționali și tehnici ai SIC;
- Evaluarea periodică a conformării SIC cu Principiile aferente infrastructurilor pieței financiare elaborate de Banca pentru Decontările Internaționale(BIS) și Organizația Internațională a Comisiilor Valorilor Mobiliare(IOSCO).

**B.2. Care este scopul supravegherii/controlului de audit?**

Scopul supravegherii SIC este asigurarea funcționării stabile și eficiente a sistemului menționat. Scopul auditului este constatarea că SIC funcționează în conformitate cu reglementările interne și externe și certitudinii că acestea sunt corecte și actualizate.

**B.3. Care este periodicitatea efectuării supravegherii/controlului de audit?**

Monitorizarea parametrilor funcționali de performanță și a parametrilor tehnici de capacitate și disponibilitate ai SIC se efectuează zilnic.

Evaluarea periodică a SIC în scopul determinării gradului de conformare a acestuia la Principiile aferente infrastructurilor pieței financiare este efectuată o data la doi ani, în trimestrul IV al anului ce urmează după cel gestionar.

Departamentul audit intern al BNM efectuează misiunile de audit conform Planului anual de audit aprobat de Comitetul executiv al BNM.

**B.4. Rapoartele de audit sunt disponibile participanților pentru examinare?**

Rapoartele auditului intern şi rapoartele de supraveghere nu sunt disponibile participanților pentru examinare.

**C. Indicați dacă SIC are capacitatea de a evalua valorile mobiliare pe care le deține în nume propriu?**

Nu se aplică.

**C.1. Descrieți în ce mod această evaluare este folosită de sistemul de gestiune a riscurilor în SIC?**

Nu se aplică.

**C.2. Care este periodicitatea reevaluării valorilor mobiliare?**

Nu se aplică.

**C.3. Care sunt sursele financiare pentru evaluarea valorilor mobiliare?**

Nu se aplică

**D. Indicați dacă SIC are dreptul să aplice sechestrul asupra valorilor mobiliare depozitate sau transferate prin sistem?**

SIC nu are dreptul să aplice sechestrul asupra valorilor mobiliare depozitate sau transferate prin intermediul sistemului.

**D.1. Sechestrul poate fi a aplicat doar asupra valorilor mobiliare deținute de participanți în nume propriu sau și asupra celor deținute de ei în numele clienților?**

**Nu se aplică.**

**D.2. Care sunt circumstanțele în care prin SIC pot fi operate valorile mobiliare asupra cărora a fost aplicat sechestrul ?**

**Nu se aplică.**

**E. În ce circumstanțe SIC necesită garanţii suplimentare în vederea diminuării expunerii la riscuri?**

**E.1. Administrează SIC un sistem de garantare propriu?**

**Nu se aplică.**

**E.2. Administrează SIC un sistem de garantare în comun cu un alt sistem de decontare a valorilor mobiliare sau sistem de plăți?**

**Nu se aplică.**

**E.3. Pot fi garanțiile suplimentare acordate și returnate în aceiași zi ?**

**Nu se aplică.**

**E.4. Ce tipuri de tranzacții efectuate prin SIC implică utilizarea unor garanții suplimentare?**

**Nu se aplică.**

**E.5. Care politici reflectă tipurile de garanții utilizate?**

**Nu se aplică.**

**E.6. Cum sunt dezvoltate și revizuite metodologiile de evaluare a garanțiilor?**

**Nu se aplică.**

**E.7. În ce măsură sunt descrise politicile de utilizare a garanțiilor în normele și procedurile SIC?**

**Nu se aplică.**

**F. Descrieți aplicarea limitelor de expunere a SIC în vederea monitorizării și controlului riscurilor?**

**F.1. Indicați tipurile limitelor utilizate și domeniile de expunere la riscuri pentru care acestea se aplică?**

**Nu se aplică.**

**F.2. Aceste limite sunt aplicate tuturor participanților și/sau altor sisteme de decontare a valorilor mobiliare cu care interacționează SIC? Care sunt excepțiile de aplicare a acestor limite?**

**Nu se aplică.**

**F.3. Aceste limite sunt aplicate fiecărui participant în parte, în ansamblu, sau în ambele cazuri?**

**Nu se aplică.**

**F.4. SIC respinge în mod automat tranzacțiile care exced limitele impuse sau decizia este luată în urma unei analize?**

**Nu se aplică.**

**F.5. Cum sunt dezvoltate și revizuite politicele de aplicare a limitelor de expunere la riscuri?**

Nu se aplică.

**F.6. În ce măsură sunt descrise politicile de aplicare a limitelor de expunere la riscuri în normele și procedurile SIC?**

Nu se aplică.

**G. Descrieți alte măsuri de control pentru atenuarea sau reducerea riscurilor aferente sistemelor de decontare ale valorilor mobiliare .**

**G.1. SIC sau participanții la sistem au posibilitatea de a monitoriza conturile participanților în mod continuu pe parcursul procesului tranzacționării?**

Parţial. Numai BNM în calitate de operator al SIC are acces electronic la conturile participanţilor în SIC şi este capabil să monitorizeze decontarea tranzacţiilor în timp real pe parcursul zilei operaţionale.

**G.2. Există un regim special de control al riscului, pe care SIC îl aplică în cazul în care un participant se confruntă cu dificultăți financiare?**

În cazul înrăutăţirii situaţiei financiare a participantului, valorile mobiliare disponibile în contul clienţilor săi sau mijloacele băneşti de la răscumpărarea acestora pot fi transferate pe bază contractuală, cu acordul clientului, la un alt participant solvabil.

**G.3. SIC menține sau administrează aranjamente de partajare a pierderilor, altele decât cele abordate în secțiunea VI?**

SIC nu menține și nu administrează aranjamente de partajare a pierderilor.

## IX. Riscul operațional

**A. Evaluați fiabilitatea mijloacelor software și hardware folosite de SIC, prin prisma procedurilor interne utilizate în acest scop.**

**A.1. Care este disponibilitatea mijloacelor software și hardware folosite de SIC ?**

Disponibilitatea SIC este de 100%.

**A.1.(a) Care este disponibilitatea sistemului în întregime?**

Vezi pct. A.1.

**A.1.(b) Care este ponderea timpului cât a durat disfuncționalitatea hard/soft a componentelor de bază a sistemului?**

Vezi pct. A.1.

**A.1. (c) Care este ponderea timpului cât a durat disfuncționalitatea hard/soft în perioada de derulare a proceselor critice în SIC?**

Vezi pct. A.1.

**A.2. Pe parcursul a ultimii doi ani SIC s-a confruntat cu incidente operaționale majore?**

Nu au avut loc.

**A.2. (a) Au existat cazuri de întârziere sau chiar anulare a decontărilor, cauzate de probleme de ordin operațional?**

Nu au avut loc.

**A.2.(b) Descrieți natura problemelor de așa tip.**

Nu au avut loc.

**B. Descrieți planul de recuperare al SIC în situații de criză.**

**B.1. Există un plan formal de asigurare a continuității proceselor în cadrul SIC?**

Da. Planul de continuitate a funcţionării SIC, aprobat de către prim-viceguvernatorul Băncii Naţionale, Planului de asigurare a securităţii informaţionale şi Planul de asigurare a continuităţii funcţionării sistemului informatic al Băncii Naţionale care, în cazul apariţiei situaţiilor de incident în SIC, prevăd un şir de măsuri de remediere ce trebuie să fie întreprinse pentru înlăturarea neregularităţilor în regim de urgenţă.

**B.2. Acest plan este disponibil pentru analiză participanților?**

Nu.

**B.3. Care este periodicitatea testării procedurilor incluse în planul de asigurare a continuității proceselor în cadrul SIC? Participanții sunt implicați în testarea acestor proceduri?**

Revizuirea şi testarea procedurilor de asigurare a continuităţii operaţiunilor în cadrul SIC se efectuează nu mai rar de o dată pe an şi are ca scop verificarea suficienţei măsurilor determinate de planul nominalizat în condiţii reale. Testarea poate fi efectuată cu sau fără implicarea participanţilor, în conformitate cu Planul de testare.

**B.4. Care sunt cele mai importante elemente ale planului de asigurare a continuității?**

Riscurile determinate de evenimente critice ce ar putea afecta funcționarea normală a SIC, cum ar fi disfuncționalitatea echipamentelor tehnice, întreruperea procesului de comunicare.

**B.5. Cât va dura restabilirea funcționalității operaționale a SIC în situații de incident?**

30 minute - 1 oră

**C. Care sunt cerințele referitoare la funcționalitatea și securitatea SIC.**

**C.1. Descrieți procedurile de control care asigură executarea doar a instrucțiunilor participanților eligibili prin SIC.**

Schimbul de informaţii ce ţine de înregistrările în SIC la BNM este efectuat prin utilizarea modulului „Mesaje interbancare", prin componenta de transport de date a SAPI, atât de către BNM cât şi de către Participantul la SIC. Aplicaţia permite introducerea, redactarea şi expedierea mesajelor destinatarului, recepţia mesajelor, în regim automat, vizualizarea conţinutului mesajelor etc. Tipul mesajelor utilizate este definit în sistem şi are propriul format. Convertirea mesajelor existente la standarde internaţionale de comunicare este posibilă, dar o procedură în acest sens, în prezent nu există. Mesajul de plată este reprezentat în formă de document

XML. Numărul şi structura câmpurilor acestor mesaje corespunde numărului şi structurii câmpurilor mesajelor SWIFT.

**C.2. Procedurile de gestionare a riscului operațional sunt supuse unui control intern/extern?**

**Da.**

**C.3. Procedurile de gestionare a riscului operațional în SIC sunt reglementate prin actele normative aferente SIC?**

**Da.**

**D. Sunt impuse careva standarde operaționale minime sau de performanță terților (de ex. provider de servicii transport date)?**

**Nu.**

**D.1. Care este certitudinea că fiecare standard impus se respectă în mod continuu, și care sunt sancțiunile pentru nerespectarea acestora?**

**Nu se aplică.**

**D.2. Cum vor fi acoperite pierderile provocate de problemele operaționale cauzate de terți?**

**Nu se aplică.**

Tag-uri
Sistemul de Înscrieri în Conturi [2]
valorile mobiliare de stat [3]
VMS [4]
VM [5]
SIC [6]
Cadrul de dezvăluire CPSS/IOSCO [7]
Valorilor moviliare [8]
valori mobiliare VM [9]
registrul [10]
registru [11]

---

**Sursa URL:**
https://www.bnm.md/ro/content/sistemul-de-inscrieri-conturi-ale-valorilor-mobiliare-sic

**Legături conexe:**

[1] http://bnm.md [2] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Sistemul de Înscrieri în Conturi [3] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=valorile mobiliare de stat [4] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=VMS [5] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=VM [6] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=SIC [7] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Cadrul de dezvăluire CPSS/IOSCO [8] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=Valorilor moviliare [9] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=valori mobiliare VM [10] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=registrul [11] https://www.bnm.md/ro/search?hashtags[0]=registru